Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2014-078 d.d. 17 februari 2014
(mr. A.W.H. Vink, voorzitter, mr. B.F. Keulen en drs. W. Dullemond, leden en mr. E.J. Heck, secretaris)

Samenvatting

Consument beklaagt zich erover dat Aangeslotene (verzekeraar) hem er tijdens de looptijd van zijn kapitaalverzekering met overrentedeling niet op heeft gewezen dat de uitkering onvoldoende zou zijn om zijn hypotheekschuld af te lossen en dat Aangeslotene wanprestatie heeft gepleegd door meer kosten in rekening te brengen dan de bij de overrentedeling overeengekomen en expliciet vermelde 0,5% afslag. Consument vordert het verschil tussen de uitkering en zijn hypotheekschuld. De Cie. is van oordeel dat Aangeslotene niet op de hoogte hoefde te zijn van de hoogte van de hypothecaire lening. Product kan niet als niet-passend voor Consument worden aangemerkt. Omdat de verzekering geen beleggingsverzekering is gaat de Cie. voorbij aan argumenten van Consument m.b.t. tot de in rekening gebrachte kosten. Derhalve ook geen wanprestatie. Vordering wordt afgewezen.

Consument,

tegen

Allianz Nederland Levensverzekering N.V., gevestigd te Rotterdam, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het door Consument ondertekende vragenformulier van 18 maart 2013;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene;
- de pleitnota van Consument;
- de pleitnota van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.

Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 8 januari 2014 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1. Op 26 augustus 1983 is door Consument een aanvraagformulier ondertekend voor een Hypotheekverzekering. Aangekruist is het hokje Hypotheek Rendement Plan. Als verzekerd bedrag wordt vermeld ƒ 102.000,-. Op het aanvraagformulier staat het stempel van [X] B.V. als assurantieadviseur.

3.2. Op 27 december 1983 is door een rechtsvoorganger van Aangeslotene onder nummer [..1..] een polis van levensverzekering opgemaakt met de naam Hypotheek Rendementplan waarbij Consument en mevrouw [Y] als verzekeringnemers optreden en Consument als verzekerde.
Als garantiekapitaal uit te keren bij in leven zijn van Consument op de einddatum wordt een bedrag vermeld van ƒ 170.000,-.
Als garantiekapitaal uit te keren bij overlijden van de verzekerde voor de einddatum wordt een bedrag vermeld van ƒ 102.000,-.
Ingangsdatum is 1 december 1983 en einddatum is 1 december 2013.
Als tussenpersoon wordt op de polis vermeld [X] B.V. te [Z].
De rechten uit de polis zijn tot meerdere zekerheid voor de aflossing van een door de Nederlandsche Middenstandsbank N.V., later ING Bank, (hierna: de bank) aan Consument verstrekte hypothecaire lening verpand aan de bank.

3.3. Op 20 oktober 1995 is door Aangeslotene een gewijzigde polis opgemaakt waarin als verzekerd bedrag uit te keren bij in leven zijn van de verzekerde wordt vermeld een garantiekapitaal van f 102.000,- of, als de som van de betaalde spaarpremies met bijgeschreven rente hoger is dan het garantiekapitaal, dit hogere bedrag.

3.4. In de op de verzekering van toepassing zijnde Algemene voorwaarden HR 8005 wordt in artikel 2 Omvang van de verzekering onder meer vermeld:
"De verzekering omvat:
a. een uitkering bij in leven zijn van de verzekerde op de einddatum, gelijk aan de som van de betaalde spaarpremies met bijgeschreven rente.
(…..)
De uitkering is nooit lager dan het in de polis genoemde garantiekapitaal."

3.5. In de op de verzekering van toepassing zijnde Algemene voorwaarden HR 8005 wordt in artikel 11 Rentevoet onder meer vermeld:
"De rentevoet uitgedrukt in een percentage wordt op iedere eerste van de maand door de Zwolsche Algemeene vastgesteld en zal gelden voor de volgende maand.
Berekening geschiedt aan de hand van het gemiddelde effectieve rendement van een pakket obligatieleningen, ter keuze van de Zwolsche Algemeene samengesteld als hierna omschreven, in een periode van 3 maanden vóór de betreffende maand, gemeten op basis van de beurskoersen per de eerste en de derde donderdag van de maand.
De rentevoet is gelijk aan het aldus bepaalde rendement verminderd met 0,5%.
De rentevoet bedraagt minimaal 4%.

(…..)"

3.6 In de op de verzekering van toepassing zijnde Algemene voorwaarden HR 8005 wordt in artikel 12 Rentebijschrijving onder meer vermeld:
"Rentebijschrijving over de spaarpremies vindt plaats volgens beleggingen op basis van het schema van tienjarige, gelijkmatig aflosbare leningen".

3.7. Bij brief van 1 augustus 2013 deelt Aangeslotene Consument mee dat de eindwaarde op de einddatum van de verzekering € 56.653,- bedraagt.

4. De vordering, grondslagen en verweer

4.1. Consument vordert een bedrag gelijk aan het verschil tussen het bedrag dat hij nodig had om zijn hypothecaire lening op de einddatum van de verzekering af te lossen (€ 77.142,-) en het bedrag dat op de einddatum tot uitkering is gekomen, door hem aanvankelijk gesteld op € 20.000,- en nu de eindwaarde van de verzekering € 56.653,- bedraagt, nader gesteld op € 20.489,-.

4.2. Deze vordering steunt kort en zakelijk op de volgende grondslagen:
Aangeslotene is toerekenbaar tekortgeschoten in haar zorgplicht jegens Consument door hem er tijdens de looptijd van de verzekering niet op te wijzen dat de uitkering onvoldoende zou zijn om de hypotheekschuld af te lossen.
Indien Aangeslotene Consument tijdig had geïnformeerd had deze maatregelen kunnen nemen om op andere wijze te voorzien in de (volledige) aflossing van de hypotheekschuld.

- Voor de zorgplicht van Aangeslotene verwijst Consument onder meer naar onderzoek door de AFM en een rapportage van het Verbond van Verzekeraars over beleggingsverzekeringen van 2006. Verder verwijst Consument in zijn pleitnota naar de Riav 1994 en 1998 en een publicatie in AV&S 2009, 23.
- De Cie. van Beroep acht in haar uitspraak van 7 juni 2011, bij kennis bij de bank van de hoogte van de hypothecaire lening en de waardeontwikkeling van de verpande verzekering, een actieve informatieplicht bij de bank aanwezig met ingang van 2001.

In zijn pleitnota voert Consument verder aan dat Aangeslotene wanprestatie heeft gepleegd door de op haar rustende verplichting om zich de belangen van een verzekeringnemer aan te trekken te schenden.

- Aangeslotene heeft dat gedaan door meer kosten in rekening te brengen dan de overeengekomen 0,5%, zoals genoemd van in artikel 11 van de Algemene Voorwaarden.

Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

4.3. De door Consument gesloten verzekering is geen beleggingsverzekering maar een traditionele verzekering met winstdeling.
Dat betekent dat op de einddatum een van te voren overeengekomen gegarandeerd verzekerd kapitaal wordt uitgekeerd. De winstdeling is voorwaardelijk en wordt toegekend als het rendement van een pakket obligatieleningen hoger is dan 4,5%.

4.4. Vanaf 2010 stuurde Aangeslotene winstdelingsbrieven aan Consument waarin de winstbijschrijving op de einddatum werd meegedeeld.

4.5. Consument is bij het afsluiten van de verzekering bijgestaan door een assurantietussenpersoon en ook tijdens de looptijd van de verzekering behoorde de polis tot de portefeuille van een tussenpersoon.

4.6. De gerechtvaardigde verwachting van Consument, volgens hem een uitkering op de einddatum van een bedrag dat voldoende was om zijn hypothecaire schuld af te lossen, dient gesteld te worden op het op de polis vermelde verzekerde bedrag van ƒ 102.000,-.

4.7. Voor zover Consument zich beroept op rapportages en richtlijnen met betrekking tot de informatievoorziening bij beleggingsverzekeringen wijst Aangeslotene er nogmaals op dat de verzekering van Consument geen beleggingsverzekering is. Richtlijnen met betrekking tot de informatievoorziening bij traditionele verzekeringen zijn met ingang van 1 januari 2010 van toepassing. Aangeslotene heeft aan deze richtlijnen voldaan. Deze richtlijnen brachten geen verplichting met zich mee om de waardeopbouw van de door Consument gesloten verzekering actief te monitoren.

4.8. De door Consument aangehaalde uitspraak van de Cie. van Beroep van 7 juni 2011 is niet relevant, onder meer omdat de klacht in die procedure was gericht tegen de assurantietussenpersoon en niet tegen de verzekeraar.

4.9. Er is geen schade omdat de maatregelen die Consument stelt te zou hebben genomen, als hij door Aangeslotene tijdig zou zijn geïnformeerd, betekend zouden hebben dat Consument het verschil tussen de hypotheekschuld en de uitkering uit de verzekering met eigen middelen had moeten financieren.

4.10. Consument heeft een eigen verantwoordelijkheid die hij niet heeft genomen door zich niet te verdiepen in de polis en zich niet actiever op te stellen ten aanzien van de waardeontwikkeling.

5. Beoordeling

5.1. De Commissie heeft in de eerste plaats te oordelen over de vraag of Aangeslotene jegens Consument een zorgplicht heeft en zo ja, of Aangeslotene deze heeft geschonden door hem niet te informeren over de waardeontwikkeling van de polis dan wel te waarschuwen dat de einduitkering inclusief winst onvoldoende was om de hypothecaire lening volledig af te lossen.

5.2. De Commissie heeft in de tweede plaats te oordelen over de vraag of Aangeslotene jegens Consument toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen door meer dan de overeengekomen kosten in rekening te brengen.

5.3. Met betrekking tot de vraag of Aangeslotene een zorgplicht jegens Consument heeft, overweegt de Commissie dat Aangeslotene is opgetreden als aanbieder van het verzekeringsproduct en niet als adviseur. Verder neemt de Commissie in aanmerking dat Aangeslotene uitsluitend kennis had van het feit dat er een hypothecaire lening was verstrekt doordat op de polis aantekening diende te worden gemaakt van de verpanding.

Aangeslotene is niet opgetreden als hypotheeknemer/geldverschaffer en hoefde derhalve ook niet bekend te zijn met de hoogte van de hypothecaire lening en evenmin van het feit dat het verzekerde bedrag 60% bedroeg van de hypothecaire lening. Aangeslotene is niet betrokken geweest bij de keuze van Consument voor de hoogte van het verzekerde bedrag. Onder deze omstandigheden kan Aangeslotene er als aanbieder van het verzekeringsproduct geen verwijt van worden gemaakt dat zij hem er gedurende de looptijd van de verzekering niet op heeft gewezen dat de uitkering onvoldoende zou zijn om de hypotheekschuld af te lossen.

5.4. Op grond van het voorgaande is de Commissie van oordeel dat Aangeslotene niet is tekort geschoten in de op haar rustende zorgplicht.

5.5. Ten overvloede overweegt de Commissie dat Consument, indien Aangeslotene hem wel zou hebben gewezen op het dreigende tekort, maatregelen zou hebben moeten nemen om het dreigende tekort aan te vullen en dat daaraan ook kosten verbonden zouden zijn geweest. Nu Consument desgevraagd geen antwoord heeft kunnen geven op de vraag welke maatregelen hij zou hebben genomen, kan niet worden vastgesteld wat het hem zou hebben gekost om het dreigende tekort aan te vullen. Onder die omstandigheden kan evenmin worden vastgesteld of, en zo ja in welke omvang, Consument schade heeft geleden als gevolg van het aan Aangeslotene gemaakte verwijt.

5.6. Met betrekking tot de vraag of Aangeslotene jegens Consument is tekortgeschoten door meer kosten in rekening te brengen dan de genoemde 0,5% van het rendement, overweegt de Commissie dat het aangeboden en geleverde verzekeringsproduct geen beleggingsverzekering is. De omschrijving van de winstdeling in de verzekeringsvoorwaarden met verwijzing naar een beleggingsschema doet aan deze overweging niets af. De Commissie zal dan ook voorbij gaan aan de door Consument aangevoerde argumenten, jurisprudentie en literatuur die alle betrekking hebben op de informatieplicht met betrekking tot de kosten van beleggingsverzekeringen. Nu overigens geen concrete feiten of omstandigheden zijn gesteld waaruit zou kunnen volgen dat Aangeslotene ten onrechte teveel kosten in rekening heeft gebracht, kan naar het oordeel van de Commissie niet worden aangenomen dat Aangeslotene op dit punt is tekortgeschoten.

5.7. Al het voorgaande brengt de Commissie tot de conclusie dat de vordering van Consument moet worden afgewezen.

6. Beslissing

De Commissie wijst bij wege van bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.